

โรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส
กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

หลักสูตร นายทหารอากาศอาวุโส รุ่นที่ ๘๐ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๖
หมวดวิชาที่ ๑ รหัสวิชาที่ ๑๑๑๑ ชื่อวิชา การเขียนเอกสารทางวิชาการ

เรียน น.อ.หญิง ฤทัยทิพย์ ตัณฑเทศ

น.ท.หญิง จันทร์ธิดา คงใจ

หมายเลข ๖ สัมนนาที่ ๘

วันที่ ๓๐ เดือน เมษายน พ.ศ ๒๕๖๖

บทความวิชาการ

เรื่อง

โรคหลอดเลือดสมอง รู้ทัน รักษาเร็ว

เรียบเรียงโดย

น.ท.หญิงจันทร์ธิดา คงใจ หมายเลข ๖ สัมมนาที่ ๘

หลักสูตร นายทหารอากาศอาวุโส รุ่นที่ ๘๐

โรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

พ.ศ. ๒๕๖๖

บทความวิชาการ

โรคหลอดเลือดสมอง รุ้เร็ว รักษาทัน

จันทร์ธิดา คงใจ

บทคัดย่อ

โรคหลอดเลือดสมอง (STROKE) เป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศไทย เนื่องจากมีอัตราป่วยที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นโรคที่พบมากที่สุดในปี ๒๕๖๕ (จากสถิติ จัดอันดับ ๕ โรค พบป่วยที่นอนโรงพยาบาลจากห้องอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลจันทบุรีเบกษา กรมแพทยทหารอากาศ) โรคหลอดเลือดสมอง (STROKE) เป็นโรคที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะเป็นโรคที่ทำให้คนส่วนใหญ่เสียชีวิต และเป็นสาเหตุที่ทำให้คนเป็นอัมพฤกษ์ อัมพาต ได้ เราควรรู้ว่าอาการใดที่ควรมาพบแพทย์ทันที และการเฝ้าระวังตนเองว่ามีโอกาสเกิดจากปัจจัยเสี่ยงไม่ว่าจะเกิดจากภาวะความดันโลหิตสูง ไขมันในเลือดสูง เบาหวานและการเดินหัวใจที่ผิดปกติ เป็นต้น ซึ่งในการคัดกรองตนเองมีความสำคัญมาก ควรไปกับการวินิจฉัยด้วยอุปกรณ์ทางการแพทย์ เพื่อเป็นแนวทางการรักษาที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพนั่นเอง บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจ แก่เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลและประชาชนทั่วไปในการดูแลตนเอง คัดกรอง ประเมินอาการ และเฝ้าระวังการเกิดโรคทางหลอดเลือดสมองของตนเองนั้น ได้ถูกต้องและรวดเร็ว สามารถช่วยเพิ่มโอกาสให้ผู้ป่วยที่เข้ามารับการบริการนั้น ได้รับการรักษาตามแนวทางการรักษาของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองได้ถูกต้อง ปลอดภัย และสามารถกลับมาใช้ชีวิตได้ตามปกติอีกครั้ง

บทนำ

โรคหลอดเลือดสมอง เป็นโรคที่พบได้บ่อยขึ้นในปัจจุบัน ประชาชนมีความจำเป็นมากขึ้นในการต้องเฝ้าระวังตนเองและครอบครัว ในการเรียนรู้ทั้งชนิดของโรคหลอดเลือดสมอง อาการที่ต้องมาพบแพทย์ทันที แนวทางการรักษาและการป้องกัน เพื่อการมีสุขภาพที่ดี การใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

โรคหลอดเลือดสมองคืออะไร

โรคหลอดเลือดสมอง(STROKE) คือ ภาวะที่สมองขาดเลือด เกิดจากหลอดเลือดสมองอุดตัน ตีบหรือแตก ทำให้เลือดไม่สามารถไปเลี้ยงสมองได้ เกิดภาวะสมองขาดออกซิเจน ส่งผลให้เนื้อเยื่อสมองถูกทำลายการทำงานของสมองหยุดชะงัก เกิดภาวะสมองตายนั่นเอง

โรคหลอดเลือดสมอง มีกี่ประเภท

โรคหลอดเลือดสมอง แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

1. โรคหลอดเลือดสมองชนิดสมองขาดเลือด (ischemic stroke) พบได้ประมาณ 80% ของหลอดเลือดสมองทั้งหมด เกิดได้จากการอุดตันของหลอดเลือดสมอง ส่วนสาเหตุของหลอดเลือดสมองตีบอาจเกิดจากการสะสมของไขมันในหลอดเลือด ทำให้หลอดเลือดตีบแคบ มีความยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพในการลำเลียงเลือดลดลง

2. หลอดเลือดสมองแตก (hemorrhagic stroke) พบได้ประมาณ 20% ของโรคหลอดเลือดสมอง เกิดจากหลอดเลือดมีความเปราะบางร่วมกับภาวะความดันโลหิตสูง ทำให้บริเวณที่เปราะบางนั้นโป่งพองและแตกออกหรืออาจเกิดจากหลอดเลือดเสียความยืดหยุ่นจากการสะสมของไขมันในหลอดเลือด ทำให้หลอดเลือดปริแตกได้ง่าย ส่งผลให้ผู้ป่วยเสียชีวิตในเวลาอันรวดเร็วได้

อาการที่ควรพบแพทย์ทันที

เมื่อมีอาการประหม่อมิตัวเองตามแนวทางของ "BEFAST" (เป็นโดยเฉียบพลัน) ดังต่อไปนี้

- B. (Balance) การทรงตัว เช่น อาการเวียนศีรษะ เดินเซ ไม่สามารถเดินต่อเท้าได้
- E (Eye) การมองเห็น เช่น การมองไม่ชัด ตาพร่ามัว มองเห็นภาพซ้อน หรือมองเห็นข้างเดียว
- F (Face) ใบหน้า เช่น ให้ผู้ป่วยพยายามยิ้ม พบ มีปากเบี้ยว หนึ่งตาตก หรือเมื่อกินน้ำแล้วมีน้ำไหลออกจากมุมปาก
- A (Arm) แขน เช่น อ่อนแรงแขน ขา ข้างใดข้างหนึ่ง
- S (Speech) คำพูด เช่น พูดไม่ชัด พูดซ้ำ ใช้เวลานึกคำพูดนาน พูดไม่ได้
- T (Time) ระยะเวลา เช่น หากเกิดอาการเหล่านี้ ควรพบแพทย์ทันที (ทางการรักษาต้องมาในเวลา 4.5 ชั่วโมง)

เมื่อมีอาการดังกล่าวนี้ อย่ารอจนกว่าอาการจะดีขึ้น เพราะยิ่งผู้ป่วยได้รับการรักษาเร็วเท่าใด ยิ่งลดความเสี่ยงและลดความรุนแรงของการพิการได้มากยิ่งขึ้น

อาการของ โรคหลอดเลือดสมอง

B E F A S T

เวียนศีรษะ บ้านหมุน
ทรงตัวไม่ได้
ทันทีทันใด

ตามองไม่เห็น ช้างเดียว
หรือทั้ง 2 ข้าง
ทันทีทันใด

หน้าเบี้ยว ปากเบี้ยว
ครึ่งซีก
ทันทีทันใด

แขนขาอ่อนแรง
ครึ่งซีก
ทันทีทันใด

พูดไม่ชัด
สื่อสารไม่เข้าใจ
ทันทีทันใด

รีบไปโรงพยาบาล
โทร. 1669
ทันทีทันใด

ปัจจัยเสี่ยงของโรคหลอดเลือดสมอง

ปัจจัยจากพฤติกรรมการใช้ชีวิต สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ด้วยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือการใช้ยาได้แก่

- ภาวะความดันโลหิตสูง
 - ไขมันในเลือดสูง
 - เบาหวาน
 - สูบบุหรี่หรือได้รับควันบุหรี่ต่อเนื่อง
 - โรคหัวใจ ทั้งโรคหัวใจเต้นผิดจังหวะ หรือโรคลิ้นหัวใจต่างๆ
- ปัจจัยที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้
- อายุ: เนื่องจากอายุมากหลอดเลือดจะแข็งตัวมากขึ้น
 - เพศ : เพศชายมีความเสี่ยงมากกว่าผู้หญิง
 - ประวัติครอบครัวเป็นโรคเกี่ยวกับหลอดเลือด โดยเฉพาะในขณะที่มีอายุน้อย

วินิจฉัยได้อย่างไร

- จากอาการที่ตรวจพบ BEFAST อย่างใดอย่างหนึ่ง
- เอกซเรย์คอมพิวเตอร์สมอง (CT SCAN)
- การตรวจคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าสมอง
- การตรวจหลอดเลือดสมองและหลอดเลือดใหญ่ที่คอ

รักษาได้กี่วิธี

ความรวดเร็วในการรักษาถือเป็นสิ่งสำคัญสุด เพราะยิ่งปล่อยไว้จะก่อให้เกิดความเสียหายมากขึ้น โดยการรักษาจะแตกต่างกันไปตามชนิดของโรค ดังนี้

โรคหลอดเลือดสมองชนิดสมองขาดเลือด (ischemic stroke) การรักษาเน้นไปที่การใช้ยาเพื่อบรรเทาอาการ และป้องกัน ที่นิยมได้แก่

- ยาละลายลิ่มเลือด เพื่อกำจัดลิ่มเลือดที่อุดตันอยู่ หากมาพบแพทย์ภายในเวลา 4.5 ชั่วโมง และไม่มีความเสี่ยง สามารถพิจารณาใช้ยาละลายลิ่มเลือดชนิดฉีด หากได้รับเร็วประสิทธิภาพในการรักษาจะยิ่งดีมากขึ้น แต่ภาวะแทรกซ้อนอาจทำให้เกิดเลือดออกในสมองได้
- ยาต้านเกร็ดเลือด ช่วยป้องกันการก่อตัวของเกร็ดเลือด ทำให้การอุดตันลดลง

- ยาลดไขมันในเลือด ลดไขมันสะสมที่จะเกิดคราบพลัคเกิดที่ผนังหลอดเลือด
- การใส่สายสวนหลอดเลือดและใช้อุปกรณ์ในการลากหรือดูดลิ่มเลือดที่อุดตันออก

โรคหลอดเลือดสมองแตก (hemorrhagic stroke)

ส่วนใหญ่ได้รับยาเพื่อลดความดันโลหิต และการผ่าตัดเพื่อเอาลิ่มเลือดออกจากสมองและการซ่อมแซมหลอดเลือดที่แตกหรือฉีกขาดซึ่งมีวิธีการหลายแบบหลายวิธี ทางการแพทย์ต้องประเมินปริมาณเลือดที่ออก พร้อมบริเวณของสมองที่มีเลือดออกจึงจะสามารถตัดสินใจทำการรักษาต่อไปได้

การป้องกันโรคหลอดเลือดสมอง

- รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ หลีกเลี่ยงอาหารไขมันสูง อาหารรสจัด ทั้งหวานจัด เค็มจัด ที่เป็นสาเหตุของโรคความดันโลหิตสูง เบาหวาน และไขมันในเลือดสูง
- ควบคุมน้ำหนัก และออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
- งดสูบบุหรี่
- ควบคุมอาการของโรคเบาหวาน
- ควรรับการตรวจรักษากับแพทย์อย่างต่อเนื่องเพื่อควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่มี

สรุป

โรคหลอดเลือดสมอง มีหลายชนิด ทั้งแบบโรคหลอดเลือดสมองแตก โรคหลอดเลือดสมองตีบหรือตัน ซึ่งทุกชนิดล้วนแต่สำคัญต่อการใช้ชีวิตทั้งสิ้น เราทุกคนควรมีการตระหนักในการเรียนรู้ที่จะเฝ้าระวังในอาการต่างๆที่เกิดขึ้นที่ควรมาพบแพทย์ทันที เป็นการต้องเฝ้าระวังตนเองและครอบครัว แนวทางการวินิจฉัยและการรักษา การป้องกัน เพื่อการมีสุขภาพที่ดี การใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ลดภาระในการพึ่งพิงผู้อื่นในสังคมต่อไป

บรรณานุกรม

พญ.พรรณวลัย ผดุงวณิชย์กุล. (๒๕๖๓). โรคหลอดเลือดสมอง. สืบค้นเมื่อ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๖,

จาก<http://www.med.nu.ac.th>.

นพ.พงศธร เรืองรองหิรัญญา. (๒๕๖๖). โรคหลอดเลือดสมอง. สืบค้นเมื่อ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๖,

จาก<https://med.mahidol.ac.th>

น.อ.นพ.อุดม สุทธิพนไพศาล ร.น..(๒๕๖๓). สืบค้นเมื่อ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๖ ,

จาก <https://medparkhospital.com>

นิสิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา.(๒๕๖๓). โรคหลอดเลือดสมอง โครงการอนามัย

นำพา ชราสุขใจ ทุกวัยเข้มแข็ง .พิมพ์ครั้งที่ ๑.กรุงเทพฯ

กลุ่มงานสถิติ แผนกสารสนเทศ โรงพยาบาลจันทบุรีเบกษา กรมแพทย์ทหารอากาศ.(๒๕๖๕). สถิติผู้ป่วยนอน

โรงพยาบาล ๕ อันดับในปี ๒๕๖๕. สืบค้นเมื่อ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๖, จากแผนกสารสนเทศ โรงพยาบาล

จันทบุรีเบกษา กรมแพทย์ทหารอากาศ นครปฐม.

Plagiarism Checking Report

Created on Mar 30, 2023 at 00:16 AM

Submission Information

ID	SUBMISSION DATE	SUBMITTED BY	ORGANIZATION	FILENAME	STATUS	SIMILARITY INDEX
3075108	Mar 30, 2023 at 00:16 AM	chantida@rtaf.mi.th	กองทัพอากาศ	บทความวิชาการ น.ท.หญิง จันทร์ธิดา.docx	Completed	5.52 %

Match Overview

NO.	TITLE	AUTHOR(S)	SOURCE	SIMILARITY INDEX
1	Acute Ischemic Stroke Prevention Among Smoking Workers in the Urban Establishment	Seaharattanapatum, Bootsakon	วารสารเวชการและวารสาร เวชศาสตร์เขตเมือง	5.52 %

Match Details

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ประมาณ 80 ของหลอดเลือดสมองทั้งหมดเกิดได้จากการอุดตันของหลอดเลือดสมองส่วนสาเหตุของหลอดเลือดสมองตีบอาจเกิดจากการสะสมของไขมันในหลอดเลือดทำให้หลอดเลือดตีบแคบมีความยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพในการลำเลียงเลือดลดลง 2 หลอดเลือดสมองแตก hemorrhagic stroke พบได้ประมาณ 20 ของโรคหลอดเลือดสมองเกิดจากหลอดเลือดมีความเปราะบางร่วมกับภาวะความดันโลหิตสูงทำให้บริเวณที่เปราะบางนั้นโป่งพองและแตกออกหรืออาจเกิดจากหลอดเลือดเสียความยืดหยุ่นจากการสะสมของไขมันในหลอดเลือด	triglyceride NT3 gene18 19 มีความเกี่ยวข้องของระบบการป้องกันอันตรายของเซลล์สมองหลังเกิดสมองขาดเลือดการสูบบุหรี่มีความสัมพันธ์กับการทำงานของ NT3gene โดยทำให้ NT3 gene ทำงานช้าลงและ prothrombotic genetic factors โดยทำให้เกิดระดับของ fibrinogen level เพิ่มขึ้น 1 โรคหลอดเลือดสมองแบ่งออกเป็น 2 ประเภทดังนี้ 1 หลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตัน ischemia stroke เกิดจากภาวะไขมันในเลือดสูงมีการเกาะบริเวณผนังหลอดเลือดทำให้ผนังหลอดเลือดตีบและอาจเกิดลิ่มเลือดอุดตันในหลอดเลือดสมองส่งผลให้ปริมาณเลือดไปเลี้ยงสมองลดลงเป็นสาเหตุของโรคหลอดเลือดสมองที่พบได้บ่อยร้อยละ 70 80 12 2 หลอดเลือดสมองปริแตกหรือฉีกขาด hemorrhagic stroke เกิดจากความเปราะบางของหลอดเลือดสมองร่วมกับภาวะความดันโลหิตสูงทำให้บริเวณที่เปราะบางนั้นโป่งพองและแตกออกหรืออาจเกิดจากหลอดเลือดเสียความยืดหยุ่นจากการสะสมของไขมันในหลอดเลือดทำให้ปริแตกได้ง่ายส่งผลให้ผู้ป่วยเสียชีวิตกะทันหันซึ่งเป็นสาเหตุของโรคหลอดเลือดสมองที่พบได้บ่อยร้อยละ 2012 อาการและอาการแสดง 1 มีอาการชาบริเวณแขนและขาอ่อนแรงหรือมีอาการชาครึ่งซีกข้างใดข้างหนึ่งกะทันหัน 2 มีปัญหาการพูดเช่นพูดติดขัดนึกคำพูดไม่ออกหรือฟังไม่เข้าใจทันทีทันใด 3 การมองเห็นผิดปกติตามัวมองเห็นภาพซ้อนหรือมองไม่เห็นข้างใดข้างหนึ่ง 4 ปวดศีรษะรุนแรงเฉียบพลันโดยอาจเป็นการปวดครั้งแรกที่ไม่เคยมีประวัติการปวดเช่นนี้มาก่อน 5 มีอาการเวียนศีรษะบ้านหมุนเดินเสียการทรงตัว 18 19 การวินิจฉัย 1 การตรวจเลือดเพื่อหาสาเหตุต่างๆเช่น blood examination FPG ESR Blood sugar BUN Cr Electrolytes CBC Platelet count Hct Coagulogram PT PTT INR Lipid profile VDRL 2 การตรวจ